

PREKÁŽKOVÝ BEH LESOM HUTŇANSKÁ ŠELMA 2021

PRÍPRAVA NA VEDOMOSTNÚ PREKÁŽKU DEDA VŠEVEDA

Medveď hnedý (*Ursus arctos*)

Medveď hnedý (*Ursus arctos*) je naša najväčšia šelma. Dospelý samec môže vážiť 200 - 300 (350) kg, samice sú asi o tretinu menšie. Medvede vychádzajú z brlohu vo februári až apríli, v závislosti od dostatku potravy, počasia a charakteru lokality. Sú všežravce a ich jedálny lístok sa počas roka mení podľa toho, ako postupne nachádzajú stále iné zdroje potravy. Na jar sa živia výhonkami tráv a prvých rastlín, niekedy sa priživlia na uhynutých zvieratách. V lete a na jeseň je ich potrava bohatšia. Konzumujú množstvo bylín, bobule lesných plodov, bukvice a žalude, obilné zrná, plody ovocných stromov, larvy mravcov a ôs, žaby, slimáky a pod. Do brlohu sa ukladajú v novembri až decembri. Zimujú na neprístupných miestach, pod vývratmi stromov, v skalných puklinách a jaskyniach. V januári vrhne medvedica v brlohu 1 - 3, výnimočne až 4 mláďatá. Tie potom zostávajú s medvedicou 2 až 3 roky.

Ako sa správať pri stretnutí s medveďom?

- Ak je medveď vzdialený viac ako 100 m a nepribližuje sa rýchlo smerom k vám, môžete ho pokojne pozorovať.
- Ak je medveď bližšie ako 100 m a približuje sa smerom k vám, je potrebné ustúpiť a pomaly odchádzať. Môžete pritom na seba upozorniť hlasom, ale nekričte. Nikdy neutekajte!
- Ak sa s medveďom stretnete na vzdialenosť niekoľkých metrov, postupujte ako v predchádzajúcom prípade. Snažte sa však odvrátiť pohľad bokom od medveďa. Ten si môže myslieť, že ste ho ešte nezaregistrovali a pokúsi sa uniknúť. Priamy pohľad do očí môže naopak vyprovokovať útok.
- Ak už medveď zaútočil, zostaňte ležať na zemi tak, aby ste si nohami chránili brucho a rukami držali krk za hlavou. Nehýbte sa a zotrvajte v tejto polohe, kým medveď definitívne neodíde.

Vlk dravý (lat. *Canis lupus*)

Majú výborný čuch a sluch a dorozumievajú sa vytím. Za potravou prejdú až 70 km. Pri love vedie svorku starý vlk. Mladé vlky duria zver a staršie nadbiehajú na zver, aby ju zboku

napadli. Maximálnu úspešnosť majú v zimnom období – kým sa koristiť zabára do zamrznutého snehu, vlci sa po ňom pohybujú obratne. Loví selektívne starú, chorú a slabú zver. Potravou sa okrem raticovej zveri stávajú líšky, psy, zajace, drobné hlodavce, vtáky, žaby, plazy a väčšie chrobáky. Niekedy útočia aj na domáce zvieratá ako ovce, kozy, kravy, hydinu a pod. Nepohrdnú lesným ovocím a v núdzi ani zemiakmi alebo kukuricou. Jedinec skonzumuje ročne až 800 kg mäsa. Vličica po 9 týždňoch vrhá 3 až 10 víchat do predom pripraveného brlohu. Hmotnosť majú 300 – 500 g. Sú tmavohrdzavej farby. Mama sa od mladých nevzdiali 6 týždňov, pokiaľ ich dojčí. O potravu sa stará vlk. Na jeseň už lovia mladé spolu s rodičmi a staršími súrodencami. Mláďatá zostávajú vo svorke do dospelosti, približne 2 roky. Dožívajú sa v prírode asi 14 -16 rokov.

Ako sa správať pri stretnutí s vlkom?

Stretnúť vlka sa podarí v živote len málokomu. Ak zviera nepôsobí agresívne, pokojne vycúvajte z vličieho dosahu, no nechajte mu dostatok miesta na útek. Ak máte so sebou dieťa, pokúste sa ho zdvihnúť bez prílišného nakláňania. Pomôže tiež, ak budete hovoriť pokojným, ale vyrovnaným a pevným hlasom. Zbystrieť treba pri vlkoch samotároch. Vydenci zo svorky väčšinou ťažšie zháňajú potravu a môžu sa častejšie vyskytovať okolo ľudských obydlí. Najúčinnější obranou bude skrývanie či mávanie rukami. Snažte sa vlka odohnať. V prípade núdze akýmikoľvek dostupnými prostriedkami – palicami, kameňmi, výbavou. Útek by v tomto prípade nemal zmysel.

Diviak lesný (lat. *Sus scrofa*)

Samica vrhá 2-8 mláďat. Pripraví si ležovisko v húštine, kde ostáva s mláďatami 10 dní. Potom ich vodí v blízkosti ležoviska, pričom si mláďatá hľadajú potravu. Pred nepriateľom ich zúriivo bráni. Sú typické všežravce, zožerú všetko čo nájdu - koreňky, semená, plody, hľuzy, rôzne poľné plodiny, drobné živočíchy a zdochliny. Škody môžu napáchať na poľných plodinách. Úžitok prinášajú lesu kyprením opadanky a účinným ničením drobných zemných cicavcov a škodlivého hmyzu. S príchodom večera diviaky ožívajú a vydávajú sa za nočným vyhľadávaním potravy. Opatrne sa približujú k okraju lesa. Pohybujú sa mimoriadne ticho, a keď niečo zavetria, s veľkým hmotom sa vrhajú do podrastu. Zväčša vydržia bežať iba niekoľko sto metrov. Vedia veľmi dobre plávať. Majú malé oči, takže vidia dosť zle. Spoliehajú sa predovšetkým na sluch a citlivý predĺžený nos. Rypák im slúži aj na vyhrabávanie potravy. Diviaky rozoznávajú každé jednotlivé zviera v skupine a vo vzájomnej väzbe sa udržiavajú fučavými, kvičavými alebo krochavými zvukmi. Čerstvé oderky, zakalená voda a rozrytá pôda nám prezrádzajú ich nedávnu prítomnosť. Diviaky sa dožívajú v priemere 10 až 12 rokov.

Ako sa správať pri stretnutí s diviakom?

Keď diviaka zahliadnete v diaľke, pokračujte ďalej v ceste. Ak si Vás diviak nevšimol a potrebujete prejsť okolo zatlieskajte alebo zadupte. Diviak nemá záujem o stretnutie, radšej sa Vám vyhne. Ak sa ale nečakane stretnete tvárou v tvár, pokúste sa zostať v klude, nerobiť prudké pohyby, vyhnite sa očnému kontaktu, skúste pomaly odísť. Ak sa diviak za Vami rozbehne, najlepšie urobíte, keď sa pokúsíte dobehnúť k najbližšiemu stromu, či inému úkrytu. Zvážte prechádzky v lese so svojim psíkom v období marec – máj, kedy najviac chránia svoje mláďatá. Pes môže diviaka ľahko vyplašiť.

Jeleň lesný (*Cervus elaphus*)

Diviak lesný (Sus Scrofa)

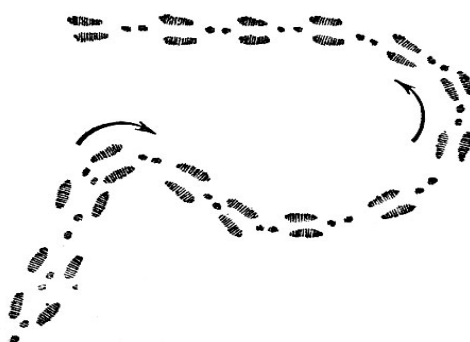
Srniec Hôrny (Capreolus capreolus)

Líška hrdzavá (Vulpes vulpes)

Vlk dravý (*Canis lupus*)

Zajac poľný (*Lepus europaeus*)

Medveď hnedý (*Ursus arctos*)
